

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

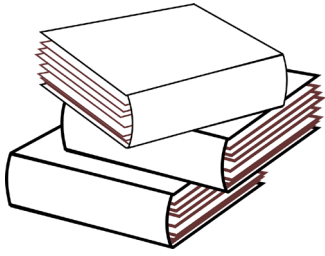
Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

Slaugos katedra

SLAUGOS GRUPĖ

SLAUGYTOJŲ TARPKULTŪRINĖS KOMPETENCIJOS, TEIKIANT SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS PABĖGĖLIAMS IŠ UKRAINOS, ANALIZĖ

Darbo autorė. Kornelija TAMUTYTĖ (Išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros programa, II kursas).

Darbo vadovės. Prof. dr. Natalja ISTOMINA, lekt. Rita URBANAVIČĖ, VU MF Sveikatos mokslų institutas, Slaugos katedra.

Darbo tikslas. Išanalizuoti slaugytojų tarpkultūrinę kompetenciją teikiant sveikatos priežiūros paslaugas Ukrainos karo pabėgėliams.

Darbo metodika. Slaugytojų tarpkultūrinei kompetencijai vertinti naudota Slaugytojų kultūrinės kompetencijos skalė (angl. Nurse Cultural Competence Scale, autoriai Shoa-Jen Perng, Roger Watson (2012)), kurią sudaro 4 dalys ir buvo vertinama nuo 0 iki 4 balų, kur „0“ balų atitiko „Visiškai nesutinku“, „4“ balai – „Visiškai sutinku“, slaugytojų bendravimo įgūdžių skalė (autoriai – VU mokslininkų grupė), kuri buvo vertinama nuo 1 iki 5 balų, kur „1“ „Visiškai nesutinku“, „5“ balai – „Visiškai sutinku“. Ukrainos karo pabėgėlių pasitenkinimas slaugytojų tarpkultūrine kompetencija vertintas VU mokslininkų grupės sudarytu klausimynu ukrainiečiams. Tiriamieji – Ukrainos karo pabėgėliai, gavę prieglobstį Lietuvoje ir kreipęsi į pirminės sveikatos priežiūros įstaigą ir slaugytojai, dirbantys pirminės sveikatos priežiūros įstaigose šeimos gydytojo komandoje. Internetiniai klausimynai platinti nuo 2022 m. gruodžio mėn. iki 2023 kovo mėn. socialiniuose tinkluose (*Facebook, Viber, Telegram*), asmens sveikatos priežiūros įstaigose. Tyrime dalyvavo 116 slaugytojų ir 120 ukrainiečių, kurie atitiko nusistatytus kriterijus. Surinkti duomenys apdoroti naudojant statistinį programų paketą „IBP SPSS Statistics 27.0.0.0“. Gautas Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto etikos komisijos pritarimas vykdyti tyrimą.

Rezultatai. Slaugytojų amžius varijavo nuo 22 iki 72 metų, darbo stažas – nuo 1 iki 52 metų. Dauguma (96,6 proc.) tiriamųjų buvo moterys. Pagal išsilavinimą beveik pusė (45,7 proc.) tiriamųjų turėjo aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Dauguma slaugytojų dirbo valstybinėse (75,5 proc.) didmiesčių (62,9 proc.) gydymo įstaigose. Slaugytojai turėjo pakankamai aukštą kultūrinį sąmoningumą (iš galimų 4 balų jis siekė 3,03 balų) ir kultūrinį jautrumą (2,89 balų). Kultūros žinios (2,33 balų) ir kultūriniai įgūdžiai (2,24

balų) buvo vidutinio lygio. Slaugytojai dažniausiai supranta socialinius ir kultūrinius veiksnius, kurie daro poveikį sveikatai ir ligai (2,95 balų), tačiau nepakankamai buvo susipažinę su teorijomis, aiškinančiomis sveikatos ir ligos sampratą įvairiose kultūrose (1,97 balų). Geriausiai slaugytojai gebėjo bendrauti su skirtingų kultūrų pacientais (2,98 balų), o slaugant skirtingų kultūrų pacientus, jų elgesys paprastai nesiskirdavo nuo paciento kultūrinių normų (2,66 balų). Tiriamųjų ukrainiečių amžius varijavo nuo 17-70 metų. Daugumą (92,5 proc.) tiriamųjų sudarė moterys. Pagal išsilavinimą didesnė (70,8 proc.) dalis tiriamųjų turėjo aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Nustatyta, kad ukrainiečiams svarbiausia, kad slaugytojas gerbtų juos kaip asmenybę (4,36 balų), laikytųsi etikos normų (4,32 balų), išklaustų jų nusiskundimus (4,29 balų). Tyrimo rezultatai parodė, kad dažniausiai (81,7 proc.) tyrime dalyvavusių ukrainiečių lankytos poliklinikos buvo didmiesčiuose. Dažniausiai lankėsi dėl bendros savo sveikatos pablogėjimo (70,8 proc.) arba dėl vaiko/-ų sveikatos (45,0 proc.). Tik 15,8 proc. tiriamųjų neturėjo jokių priekaištų dėl sveikatos priežiūros paslaugų kokybės. Dažniausiai tyrimo dalyviai buvo nepatenkinti dėl ilgo laukimo (65,8 proc.), beveik trečdalis (29,2 proc.) pažymėjo nepasitenkinimą dėl būtinų medicininių paslaugų neprieinamumo. Taip pat, maža dalis tiriamųjų buvo nepatenkinti dėl slaugytojų profesinės kompetencijos (6,7 proc.) ir kultūrinės kompetencijos (10,8 proc.) stokos.

Išvados. Slaugytojai, kuriems teko teikti sveikatos paslaugas ukrainiečiams, žymiai prasčiau vertino savo kultūrines žinias, kultūrinius įgūdžius, nei slaugytojai, kurie neteikė slaugos paslaugų ukrainiečiams. Slaugytojams bendraujant su Ukrainos karo pabėgėliais svarbiausia išklausti paciento skundų, gerbti pacientą kaip asmenybę bei laikytis etikos normų teikiant slaugos paslaugas. Dažniausiai ukrainiečiai nepatenkinti dėl ilgo laukimo laiko, būtinų medicininių paslaugų neprieinamumo, rečiausiai tiriamieji buvo nepatenkinti dėl slaugytojų kultūrinės nekompetencijos.

Raktažodžiai. Slaugytojų tarpkultūrinė kompetencija; pirminė sveikatos priežiūra; Ukrainos karo pabėgėliai.